

279 § Lähetykselle ja Kirkon Ulkomaanavulle myönnettävien talousarviomäärärahojen jakoperusteet vuosille 2020-2023

Päätösehdotus

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se vahvistaa lähetykselle ja Kirkon Ulkomaanavulle myönnettävien talousarviomäärärahojen jakoperusteet vuosille 2020-2023 seuraavasti:

- 1) Lähetyksen ja kansainvälisen diakonian talousarviomäärärahan summa säilytetään entisellään ja on suuruudeltaan 2.920.000 €, joka on sama summa, jota on jaettu vuonna 2019
- 2) kohdentamaton talousarvioavustus keskitetään Kirkon Ulkomaanavulle, Suomen Lähetysseuralle, Suomen Piipiaseuralle ja Medialähetys Sanansaattajille (Sansa),
- 3) määrärahan kokonaissummasta osoitetaan Kirkon Ulkomaanavulle 19,52 %, Suomen Lähetysseuralle 53,42 %, Suomen Piipiaseuralle 5,82 %, Medialähetys Sanansaattajille 4,11 % ja yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön kohdennettuihin avustuksiin 17,12 %,
- 4) yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön varattavan kohdennetun hankke- ja projektimäärärahan myöntämisessä painotetaan tuen vaikutusta kohdemaassa ja seurakuntien kanssa toteutettavaa yhteistyötä. Määrärahaa voidaan käyttää myös Suomessa tapahtuvaan toimintaan sekä Helsingin seurakuntien ja yhteistyökirkkojen väliseen yhteistoimintaan. Tuen myöntäminen edellyttää erillistä sopimusta Helsingin seurakuntayhtymän kanssa, jossa säädetään tuen käytöstä.

Käsittely

Jukka Pakarinen ja Anders Wikström poistuivat esteellisinä käsittelyn ajaksi (HL 28.1 § 5-kohta). Puheenjohtajana toimi Riitta Asikanius.

Stefan Forsén selosti asiaa.

Pöydälle jaettiin oheismateriaali kirkon lähetysjärjestöjen vuonna 2018 saamasta taloudellisesta kannatuksesta, joka koostuu vapaaehtoisesta kannatuksesta yksityisiltä ja seurakunnilta, talousarviotuista ja järjestöille tehdyistä testamenteista.

Esa Ahonen teki muutosesityksen, jonka mukaan kaikkia kirkon virallisia lähetysjärjestöjä tulee käsitellä tasapuolisesti jaettaessa HSRKY:n lähetysmäärärahoja tuleville vuosille ja että yhteisistä verovaroista myönnettävät määrärahat tulee jakaa suhteessa vapaaehtoiseen kannatukseen.

Ahosen jakoesitys:

JAKOESITYS	€	%-jakautuma
FELM	1 475 000	50,51
SLEY	90 000	3,08
SLEF	15 000	0,51
SPS	170 000	5,82
SEKL	80 000	2,74
KYLVÄJÄ	90 000	3,08
SANSA	120 000	4,11
KUA	520 000	17,81
HSRKY Projekteihin	360 000	12,33
	2 920 000	100,00

Esitys raukesi kannattamattomana.

Keskustelun jälkeen päätösehdotus muutettiin kuulumaan seuraavalla tavalla:

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se vahvistaa lähetystyölle ja Kirkon Ulkomaanavulle myönnettävien talousarviomäärärahojen jakoperusteet vuosille 2020-2023 seuraavasti:

1) Lähetysten ja kansainvälisen diakonian talousarviomäärärahan summa säilytetään entisellään ja on suuruudeltaan 2.920.000 €, joka on sama summa, jota on jaettu vuonna 2019

2) kohdentamaton talousarvioavustus keskitetään Kirkon Ulkomaanavulle, Suomen Lähetysseuralle, Suomen Pipliaseuralle ja Medialähetys Sanansaattajille (Sansa),

3) määrärahan kokonaissummasta osoitetaan Kirkon Ulkomaanavulle 19,52 %, Suomen Lähetysseuralle 53,42 %, Suomen Pipliaseuralle 5,82 %, Medialähetys Sanansaattajille 4,11 % ja yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön kohdennettuihin avustuksiin 17,12 %,

4) yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön varattavan kohdennetun hanke- ja projektimäärärahan myöntämisessä painotetaan tuen vaikutusta kohdemaassa ja seurakuntien kanssa toteutettavaa yhteistyötä. Määrärahaa voidaan käyttää myös Suomessa tapahtuvaan toimintaan sekä Helsingin seurakuntien ja yhteistyökirkkojen väliseen yhteistoimintaan,

5) talousarviotuen ja kohdennettujen hanke- ja projektimäärärahojen myöntäminen edellyttää Helsingin seurakuntayhtymän kanssa tehtyä erillistä sopimusta, jossa säädetään tuen käytöstä.

Päätös

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se vahvistaa lähetystyölle ja Kirkon Ulkomaanavulle myönnettävien talousarviomäärärahojen jakoperusteet vuosille 2020-2023 seuraavasti:

- 1) Lähetyksen ja kansainvälisen diakonian talousarviomäärärahan summa säilytetään entisellään ja on suuruudeltaan 2.920.000 €, joka on sama summa, jota on jaettu vuonna 2019
- 2) kohdentamaton talousarvioavustus keskitetään Kirkon Ulkomaan-avulle, Suomen Lähetysseuralle, Suomen Piipaseuralle ja Medialähetys Sanansaattajille (Sansa),
- 3) määrärahan kokonaissummasta osoitetaan Kirkon Ulkomaan-avulle 19,52 %, Suomen Lähetysseuralle 53,42 %, Suomen Piipaseuralle 5,82 %, Medialähetys Sanansaattajille 4,11 % ja yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön kohdennettuihin avustuksiin 17,12 %,
- 4) yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön varattavan kohdennetun hanke- ja projektimäärärahan myöntämisessä painotetaan tuen vaikutusta kohdemaassa ja seurakuntien kanssa toteutettavaa yhteistyötä. Määräraha voidaan käyttää myös Suomessa tapahtuvaan toimintaan sekä Helsingin seurakuntien ja yhteistyökirkkojen väliseen yhteistoimintaan.
- 5) talousarviotuen ja kohdennettujen hanke- ja projektimäärärahojen myöntäminen edellyttää Helsingin seurakuntayhtymän kanssa tehtyä erillistä sopimusta, jossa säädetään tuen käytöstä.

Esa Ahonen jätti eriävän mielipiteen, joka on pöytäkirjan liitteenä.

Selostus

Talousarvioon varattavan määrärahan suuruus

Riemuvuodesta 2000 alkaen lähetykselle ja kansainväliselle diakonialle varattava määräraha on ollut kolme prosenttia kirkollisverosta. Määrärahan suuruus on laskettu kirkon jäsenten maksaman kirkollisveron ja valtiolta saadun yhteisöveron yhteissummasta.

Vuoden 2016 alusta yhteisövero poistui ja sen tilalle tuli valtion budjettiin sisällytettävä määräraha korvaukseksi väestökirjanpidon, hautaus-toimen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten hoidosta. Tästä syystä lähetyksen kolmen prosentin määräraha laskettiin niin, että se muodostettiin seurakuntien jäsenten maksamasta kirkollisverosta kyseisen vuoden talousarviossa. Seurakuntayhtymän johtoryhmän linjauksen mukaan esitetään, että lähetyksen ja Kirkon Ulkomaanavun talousarviomäärärahan vuodelle 2020 säilytetään siten että euromääräinen tuki säilytetään samanlaisena kun edellisessä talousarviossa, eli 2 920 000 €

Kohdentamaton ja kohdennettu määräraha

Määrarahasta runsas kaksi kolmasosaa on jaettu järjestöille kohdentamattomana talousarvioavustuksena. Vajaa kolmannes määrarahasta on varattu yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön myönnettäväksi kohdennet-

tuna erillisten anomusten perusteella projekteihin ja hankkeisiin. Näissä seurakuntien ja seurakuntayhtymän rooli tulee konkreettisesti näkyväksi ja seurakuntalaisille voidaan kertoa, mitä hyvää avustuksilla on saatu aikaiseksi. Lisäksi tämä antaa mahdollisuuden varautua avustamaan äkillisten katastrofien uhreiksi joutuneita.

Kohdennettujen avustusten myöntämisessä painotetaan tuen vaikutusta kohdemaassa ja seurakuntien kanssa toteutettavaa yhteistyötä. Määrärahaa voidaan käyttää myös Suomessa tapahtuvaan toimintaan sekä Helsingin seurakuntien ja yhteistyökirkkojen väliseen yhteistoimintaan.

Kirkon lähetysjärjestöt ja määrärahojen jako

Kirkon virallisia lähetysjärjestöjä ovat:

SLS	Suomen Lähetysseura
SLEY	Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
SLEF	Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland
SPS	Suomen Piipiaseura
SEKL	Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys
ELK	Lähetisyhdistys Kylväjä
SANSA	Medialähetys Sanansaattajat

Vuoteen 2009 saakka Helsingin seurakuntayhtymä myönsi kohdentamatonta avustusta kaikille kirkon virallisille lähetysjärjestöille. Vuonna 2010 SLEY:n ja SLEF:n avustaminen lopetettiin. Pääasiallisena syynä avustamisen lopettamiselle oli se, että SLEY:n ja SLEF:n työntekijät eivät pääsääntöisesti toimineet yhteistyössä pappisvirassa olevien naisten kanssa.

Vuonna 2011 yhteinen kirkkovaltuusto päätti lisäksi lopettaa SEKL:n, ELK:n ja SANSA:n avustamisen vuoteen 2014 mennessä. Avustamisen epäämispäätökseen vaikutti syksyllä 2010 ja keväällä 2011 julkisuudessa käyty laaja keskustelu naispappeudesta sekä seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvistä näkökannoista.

Vuoden 2013 aikana lähetysjärjestöt ja Kirkon Ulkomaanapu allekirjoittivat kirkon kanssa ns. perussopimuksen viideksi vuodeksi. Sopimuksella määritellään periaatteet, joita sopijajärjestö noudattaa lähetystehtävän toteuttamisessa Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Sopimuksella ei puututa sopijajärjestön yksityisoikeudelliseen asemaan. Kirkko sitoutuu kohtelemaan kaikkia sopimuksen allekirjoittaneita lähetysjärjestöjä yhdenvertaisin perustein. Sopijajärjestö tunnustaa muiden perussopimuksen solmineiden aseman kirkon lähetysjärjestöinä ja sitoutuu yhteistyöhön näiden kanssa.

Sopijajärjestön velvollisuutena on noudattaa omassa toiminnassaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tunnustusta ja päätöksiä sekä toteuttaa kirkon hyväksymää lähetysstrategiaa ja sen toimintaperiaatteita. Sopimus suosittaa avustusten myöntämistä kaikille kirkon lähetystyön perussopimuksen allekirjoittaneille lähetysjärjestöille, kuitenkin niin, että sopimustilanteen mahdollinen muuttuminen otetaan tarvittaessa huomioon.

Yhteisen kirkkovaltuuston iltakoulussa 23. huhtikuuta 2015 pidetyssä koeäänestyksessä valtuutettujen selvä enemmistö päätyi siihen, että kohdentamaton talousarvioavustus keskitetään niille järjestöille, jotka saivat avustusta vuonna 2015. Näitä ovat Kirkon Ulkomaanapu, Suomen Lähetysseura ja Suomen Pipliaseura. Myös määrärahan jako-osuudet nähtiin tarkoituksenmukaisiksi pitää ennallaan, jolloin määrärahan kokonaissummasta 20,72 % osoitettiin Kirkon Ulkomaanavulle, Suomen Lähetysseuralle 56,03 %, Suomen Pipliaseuralle 6,12 % ja yhteisen kirkkoneuvoston käyttöön kohdennettuihin avustuksiin 17,12 %.

Keskusteluissa, jotka ovat edeltäneet vuosien 2020 – 2023 päätöstä lähetysmäärärahoista, on nostettu esille, että on syytä edelleen tehdä päätöksiä koko nelisivuotiskauden jakoperiaatteista, koska se antaa järjestöille parempia edellytyksiä suunnitella omaa toimintaansa, sekä on syytä tutkia, mikäli Medialähetys Sanansaattajat (SANSA) voisi kuulua niiden järjestöjen joukkoon, jolle myönnetään kohdentamatonta avustusta.

Koska tilanne lähetyjärjestöissä on voinut muuttua siitä, kun ne edellisen kerran ilmoittivat linjansa, ja vastasivat yhtymän lähettämään kyselyyn, niin niille annettiin mahdollisuus muuttaa, korjata tai täsmentää vastauksiaan. Sen lisäksi, että oli mahdollista lähettää vastaus kirjallisesti, niin annettiin myös mahdollisuus suullisesti tuoda esille järjestön kannanotot ja linjaukset. Kuulemistilaisuuteen osallistui Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys (SEKL) sekä Medialähetys Sanansaattajat (SANSA).

Järjestöjen viestien perusteella ja käydyssä neuvottelussa kävi ilmi, että tilanne on suurin piirtein samanlainen, kun vuonna 2011, yhdellä poikkeuksella. SANSA ilmoitti, että järjestö on tehnyt uuden henkilöstöpoliittisen ohjelman, missä on hyvin tarkasti säädetty, miten järjestö suhtautuu tasa-arvoon ja syrjintään sekä omassa järjestössä että yhteistyökumppaneiden toiminnassa. Kysymys 2.3. vuoden 2011 kyselyssä kuuluu; Yhteiskunnallisen suhtautuminen ja lainsäädäntö homoseksuaaleja kohtaan on muuttunut viime vuosikymmeninä taaten heille samat perusoikeudet. Mikä on järjestönne linjaus vähemmistöryhmiin suhtautumisessa, esim. homoseksuaalit. Tähän SANSA vastaa 6.9.2019:

Sansan toimintaa ohjaavat lakiin perustuvat henkilöstöpoliittinen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Henkilöstön valinnassa ja kohtelussa noudatamme työ-sopimuslakia, lakia naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta sekä yhdenvertaisuuslakia.

Kohtelemme kaikkia työntekijöitä tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti ketään syrjimättä. Edistämme tasa-arvoisen ajattelutavan juurruttamista työpaikan henkilöstöön ja työympäristön suunnitteluun, valmisteluun ja päätöksentekoon niin, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet toimia työtehtävässään.

Aiemmin mainittujen suunnitelmien mukaisesti Sansa ei salli henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun ominaisuuteen perustuvaa

syrijintää tai häirintää. Mikäli joku käyttäytyy tasa-arvoperiaatteiden vastaisesti, asiaan puututaan viipymättä.

Edellä mainittu kohta, ja SANSAn vuonna 2011 siihen antaman vastauksen tulkinta oli syy siihen, että SANSA ei edellisellä kierroksella mahtunut mukaan avustussaaajien joukkoon.

Yhtymässä pyritään kasvavassa määrin tekemään sopimuksia eri yhteistyökumppanien kanssa, joissa säädetään myös läpinäkyvyydestä, toiminnan vaikuttavuuden todentamisesta, arvioinnista ja siitä, miten seurakuntayhtymän linjaukset ja arvot huomioidaan toiminnassa. Tässä vaiheessa on varmasti syytä tehdä vastaavanlaisia sopimuksia myös lähetysmäärärahojen kohdalla.

Määrärahan jakamista järjestöjen välillä on ohjannut erilaisia tekijöitä. M.m. työntekijöiden määrä, seurakuntien vapaaehtoisten avustusten määrä sekä aikaisempi käytäntö ovat vaikuttaneet päätöksiin. On selvää, että sellaista kaavaa ei löydy, joka olisi täysin oikeudenmukainen. Siitä syystä on varmasti syytä noudattaa saman tyyppistä jakoa, jota tähänkin asti on sovellettu, ajatellen järjestöjen mahdollisuuksia toimia.

Vaihtoehdot päätökseksi vuosille 2020 – 2023 ovat

1. Jatketaan samalla tavalla, kun edellisellä kaudella, eli jaetaan määrärahat Kirkon ulkomaanavun, Suomen lähetysseuran sekä Piipiseuran välillä. Jako järjestöjen välillä olisi silloin
  - a. KUA 20,7 %, 604.970 €
  - b. SLS 56 %, 1.636.210 €
  - c. SPS 6,1 %, 178.820 €
  - d. YKN:n käyttöön ja kohdennettuihin avustuksiin 17,1 %, 500.000 €

2. Otetaan mukaan SANSA uutena avustussaaajana, jolloin jako olisi
  - a. KUA 19,5 % = 570.000 €
  - b. SLS 53,4 % = 1.560.000 €
  - c. SPS 5,8 % = 170.000 €
  - d. SANSA 4,1 % = 120.000 €
  - e. YKN:n käyttöön ja kohdennettuihin avustuksiin 17,1 % = 500.000 €

3. Myönnetään kaikille virallisille lähetysjärjestöille jolloin jako olisi (Helsingin hiippakunnan vapaaehtoisten seurakuntatukien mukaan)
  - a. KUA 27,25 % = 795 696 €
  - b. SLS 30,86 % = 900.966 €
  - c. SPS 10,24 % = 299.112 €

- d. Suomen Ev.lut. Kansanlähetys SEKL 3,16 % = 92.202 €
  - e. Ev.lut. Lähetisyhdistys Kylväjä ELK 3,85 % = 112.530 €
  - f. Medialähetys Sanansaattajat SANSA 4,86 % = 141.812 €
  - g. Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys SLEY 2,10 % = 61,226 €
  - h. Svenska Lutherska evangeliföreningen SLEF 0,58 % = 16.940 €
  - i. YKN: käyttöön ja kohdennettuihin avustuksiin 17,1 % = 500.000 €
4. Myönnetään ainoastaan niille, jotka ovat saaneet tukea edellisellä kaudella, mutta avataan kaikille järjestöille mahdollisuus hakea kohdennettuja lähetysmäärärahoja.

Seurakuntayhtymän johtoryhmä on käsitellyt lähetysmäärärahojen jakoperusteita kokouksessaan 12.9.2019 ja päätyi silloin siihen kantaan, että olisi syytä ottaa mukaan SANSA avustussajien joukkoon.

Liitteet

- 14 KYSELY SUOMEN EV
- 15 HSRKY_190911_Järjestökysymykset_Suomen Lähetysseura_vastaukset
- 16 Sansan vastaus
- 17 Kansanlähetys vastaus
- 18 Pipliaseura vastaus
- 19 SLEF svar
- 20 SLEYn vastaus
- 21 Kylväjän vastaus
- 22 Eriävä mielipide YKN 26.9.2019 §279/Esa Ahonen

